

*Lugupeetud Riigikogu liikmed ja
Riigikogu esimees Jüri Ratas*

*Kersti Kaljulaid
Eesti Vabariigi president*

*Kaja Kallas
Eesti Vabariigi peaminister*

*Ülle Madise
Õiguskantsler*

*Tõnis Mölder
Keskkonnaminister
Vabariigi Valitsus*

*Yoko Alender
Riigikogu Keskkonnaministri esinaine*

*Aigar Kallas
Juhatuse esimees
Riigimetsa Majandamise Keskus*

06. aprill 2021

Avalik pöördumine

Kõrgendatud avaliku huviga (KAH) metsad vajavad kestlikku ja elukeskkonda säilitavat majandamiskokkulepet

17. märtsil 2021 saatis Riigimetsa Majandamise Keskus välja teate¹ metsatööde planeerimise alustamisest 29-l kõrgendatud avaliku huviga alal. Tagasisidet kogukondadelt oodatakse 7. aprilliks 2021.

Kogukondadel on võimalik teha ettepanekuid eeskätt järgmiste teemade kohta:

- 1) kõrgendatud avaliku huviga metsaala ulatus ja paiknemine,
- 2) metsaalal asuvate objektide või metsaala kasutusviiside säilitamine (nt jalutamiseks ja sportimiseks kasutatavad rajad),
- 3) raieala väljanägemine raietööde järel (allesjäävate puude arv ja paiknemine),
- 4) raiealade sobitamine maastikku,
- 5) raietöödeks sobiv aeg (nädalapäev, kellaaeg, kuu, aasta lähema 10 aasta sees),
- 6) raietööde järel kasvatatava noore metsa liigilisus (kasvukohale sobilike puude liigid).

Kogukonnad soovivad riigimetsa KAH alade raiete planeerimisse sisuliselt panustada, ent RMK kaasamise süsteem asetab meid sundolukorda. Leiame, et praegune lahendus – delegeerida kohalikele inimestele vastutus 21 päeva jooksul (kaasamise esimene etapp) läbi viia teavitustöö elanikkonna seas, organiseeruda kogukonnana, viia end kurssi dialoogiks vajaliku metsamajandamise aluste ja terminoloogia nüanssidega, koguda adekvaatne info ning see kooskõlastada ja vormistada – ei ole realistlik ja õiglane. Lisaks on paljud KAH alad kasutusel avalike ning rahvusvaheliselt tuntud loodus- ja puhkealadena, mistõttu tuleks kohalike elanike kõrval arvestada laiema huvigrupi kaasamisega.

Leiame, et RMK poolt seatud teemade loetelu ei võimalda KAH alade metsade raiete planeerimisel vajalikul määral kaasa rääkida, sest metsa funktsioonide säilimisel on otsustavaks kasutatav raieviis ning raiete ulatus ja maht, mille kohta ettepanekuid ei oodata.

¹ <https://www.rmk.ee/metsa-majandamine/metsamajandus/korgendatud-avaliku-huviga-alad/teated>

Näeme, et on väär käsitleda KAH alade metsi pelgalt majandusmetsadena. Intensiivsed raievõtted alandavad drastiliselt nende metsade kui igapäevase elu- ja tegutsemiskeskonna väärtust praegusele ja järgnevale põlvkondadele. **Käesoleva ühise avaldusega palume kõrgendatud avaliku huviga metsades loobuda uuendusraietest (lage- ja turberaie) kui valdavast majandusviisist ja toetame keskendumist püsimeetandusele.**

Soovime sisulist koostööd läbipaistva, õiglase ning praktiliselt ja efektiivselt kogukonna liikmeid kaasava protsessi alusel vastavalt kaasamise heale tavale².

Kogukondade ja Eesti üldsuse jaoks on kodukoha metsad elukvaliteedi säilitajad ja kultuurikandjad. Mets on Eesti identiteedi alustala ja pakub looduskeskkonna hüvesid kõigile inimestele sõltumata nende elukohast, sissetulekust, rahvusest ja vanusest. Kodulähedane täisväärtuslik (täiskasvanud) mets pakub rikkalikke võimalusi metsa kõrvalkasutuseks ja puhkuseks. Eriti eredalt tõi virgestusmetsade vajalikkuse välja COVID-19 olukord, näidates, kuidas **mets on kõigile kättesaadav vaimse ning füüsilise tervise hoidmise ja taastamise koht.** Vanade metsade säilitamine hoiab looduslikku elurikkust, mis on "Eesti 2035" strateegia³ üks eesmärkidest.

Meenutame Teile, et Metsaseaduse kohaselt tuleb Eestis tagada **metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine.** Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning **ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi** vajadusi rahuldava **mitmekülgse metsakasutuse** võimaluse. Eesti Vabariigi Põhiseaduse §5 sõnastab – Eesti loodusvarad ja loodusressursid on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult.

Ülaltoodust lähtuvalt taotleme

1. kõrgendatud avaliku huviga alade metsade **eraldamist intensiivselt majandatavatest metsadest**, et säilitada inimestele nende metsade sotsiaalsed, kultuurilised ja ökoloogilised väärtused. Vaja on seadusloomet, mis määratleb KAH alade staatuse ja ülesanded, nende seosed omavalitsuste üldplaneeringutega ja sobivate metsahoolduse tingimuste kokkuleppimise kogukondade ning ökoloogide osalusel; või kaitsemetsade kategooria taastamist Metsaseaduse 07.06.2006⁴ redaktsioonile tuginedes;

2. kohalike kogukondade, looduskaitseametkonna, metsamajandajate, vabaühenduste, sotsiaalteenuste ja ökoloogide tasakaalustatud osalemisel ning kogenud protsessidisaineri juhtimisel Ärhuse konventsiooni sätetega kooskõlas oleva kaasamise korra väljatöötamist;

3. punktides 1 ja 2 viidatud protsesside ajaks KAH aladel metsa majandamise planeerimise peatamist.

Soovime alustada aktiivset koostööd loodust, kogukondi ja säästlikku metsamajandamist väärtustavate sisuliste lahenduste leidmisel, et välja töötada ja rakendada Eesti rahvale oluliste metsade hoidmiseks sobivad püsimeetanduse võtted.

Lugupidamisega

Allakirjutanud

² <https://riigikantselei.ee/kaasamise-hea-tava>

³ <https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/1044018>

Avalikule pöördumisele „Kõrgendatud avaliku huviga (KAH) metsad vajavad kestlikku ja elukeskkonda säilitavat majandamiskokkulepet“ allakirjutanud:

Kõrgendatud avaliku huviga metsaalade kogukondade eest:

Harjumaa:

Keibu lõkkekoha ümbrus – Raul Tõnurist
Kose kaitse- ja puhkeväärtusega mets – Eleri Lopp-Valdma
Kose-Uuemõisa kaitse- ja puhkeväärtusega mets – Reinar Tõruke
Suurupi Merekindluse mets – Val Rajasaar
Vääna ümbrus – Kaidi Reinu

Hiiumaa:

Kaleste küla – Pärt Ojamaa
Kärdla linna ümbrus – Triin Chhetri
Meelste küla – Inge Talts
Puski – Ines Aru

Põlvamaa:

Aarna – Külli Kõppo-Jacobson
Hatiku – Levo Tohva
Kiidjärve küla – Aivar Kottise
Kooraste massiiv – Urmas Kivirand
Uiakatsi järv – Urmas Kivirand

Raplamaa:

Sutlema – Laura Välik

Saaremaa:

Karujärve – Olavi Antons
Orissaare terviserada – Andla Rüütel

Tartumaa:

Alatskivi – Piret Pihtjõe
Vooremäe suusarada – Risto Kalmre

Valgamaa:

Pori küla – Riivo Masing
Saru küla – Maarika Niidumaa
Sooru küla Metsa – Pii Ardel
Tartu maratoni rada – Liis Jaamets

Viljandimaa:

Lõhavere linnus – Sandra Urvak

Võrumaa:

Haanja Puhke- ja Spordikeskus suusa- ja jooksurajad – Kiireke Ruth Rüga
Kubja-Kose-Meegomäe puhkeala – Marit Külv

Kärnaküla – Merili Tuisk
Orava Kõvera järv – Külli Kõppo-Jacobson

Avalikku kirja toetavad:

Sihtasutus Eestimaa Looduse Fond (allkirjastaja Siim Kuresoo)

Anneli Palo, maastikuökoloog (2001 – Projekti „Eesti metsakaitsealade võrgustik“
kaitsemetsade majandamise töögrupi liige)

Lembit Maamets, metsakorraldusekspert (2001 – Projekti „Eesti metsakaitsealade võrgustik“
kaitsemetsade majandamise töögrupi liige)

Rainer Kuuba, maastikuökoloog ja erametsaomanik (2001 – Projekti „Eesti metsakaitsealade
võrgustik“ kaitsemetsade majandamise töögrupi juht, raamatu „Kaitsemetsade
majandamisjuhised“ koostaja)

Raul Rosenvald, metsateadlane (FSC säästva metsanduse standardi töörühma moderaator)